

Nyheter från Radiomuseet

Nr 73, 1 februari 2015

En midvinterdag vid Siljan 2002...

Bild Paul Rimmerfors

och i Majorna i Göteborg 2015

Bild Lars Lindskog

Nya idéer kring framtiden

Bild Magdalena Bibik

Projekt nydaning

Vid områdesmötet den 19 november diskuterades idéer om hur Radiomuseet skulle kunna utvecklas i framtiden och vilka grepp som vi skulle kunna ta för att nå och fånga våra besökare. Som inspiratör vid mötet deltog Ann Strömberg, Styrelsen har nu beslutat att bilda en ledningsgrupp för detta arbete. Gruppen består av Åke Kjellin, Bengt Lindberg, Matts Brunnegård med Ann Strömberg som sammankallande. En av gruppens första arbetsuppgifter blir att sammanträffa med de personer som ansvarar för de olika områdena på Radiomuseet för att diskutera samarbete kring de nya idéer som Ann Strömberg presenterar nedan.

Nya ingångar till Radiomuseets utställning

2014-12-11/Ann Strömberg

Radion är i alla högsta grad levande idag och vi behöver många radioingenjörer nu och i framtiden. Radiomuseet är ett sätt att skapa intresse för radioteknik.

Museets utställning besöks idag av enskilda och av grupper, främst skolklasser.

Jag är övertygad om att museet kan, med ganska små medel, bli tillgänglig och intressant för fler, både enskilda besökare och skolklasser.

Radiomuseet bygger till största delen på engagemang från kunniga entusiaster och amatörer. Amatörer är de som gör saker av "amore" det vill säga av kärlek till skillnad från de som gör det för ersättning. Det är viktigt för samhället, för att förmedla kunskap mellan generationer och för dem själva att människor engagerar sig ideellt. De förändringar som görs och de nya aktiviteter som skapas kommer att ske av och med *Radiohistoriska föreningen* så att den, när allt är klart och nyheterna etablerats, helt och hållet kan sköta och driva museet med ideella krafter.

Det finns tre faktorer som gör att jag tror att vi kommer att lyckas. För det första så är samlingen av föremål med anknytning till radio, ur ett ganska brett perspektiv, unik, väl omhändertagen, välordnad och kan bevaras och användas lång tid framöver för att sprida kunskap och intresse om radio. Den andra faktorn är att dagens företag inom branschen är, via *Stiftelsen för forskning och utbildning inom radio- och teletekniken och dess historia*, engagerade och kan bidra med nuläge och framtidsperspektiv på radioteknikens utveckling och användning samt i viss mån med resurser för omdaning. Den sista men inte minst viktiga är alla de aktiva och kunniga personerna engagerade i *Radiohistoriska föreningen* och i museets utveckling och drift.

Utställningen är idag ordnad efter användningsområden och inom dessa är föremålen grupperade efter tid. Tre miljöer håller på att skapas: Vardagsrummet, radioaffären och radiohytten på båt. Dessa breddar utställningen med sina kulturhistoriska perspektiv och

ger besökaren möjlighet att koppla sig mer känslomässigt till ämnet och därmed öka sin förståelse för radions tekniska grund och dess betydelse.

Utställningen är full av föremål, vilket är bra men gör att den oinvigde har svårt att orientera sig och prioritera var han/hon ska börja. Flera besökare har troligen ingen djupare kunskap om radio och får ingen eller ringa hjälp att förstå detta innan de går in bland alla föremålen. Den vanlige besökaren kan ha svårt att se "skogen för träden" och strosar då snabbt igenom.

Att göra ett museum och en utställning tillgänglig och intressant är ett arbete som sträcker sig tvärs över många traditionella kunskapsområden som arkitektur, inredning, konst och design, kommunikation, grafisk, ljus- och ljudteknik, innehållskunskap, pedagogik, IT, marknadsföring, ekonomi, projektledning, idéhistoria m fl. Alla har och arbetar utifrån sitt perspektiv och det kan ibland vara svårt att hitta en bra helhetslösning som sammanväger alla dessa.

Andrew MacIntyre från England, med bakgrund inom marknadsföring, har tagit en litet annat grepp och faktiskt studerat och systematiserat hur besökaren beter i en utställning. Utifrån de olika besöksstilarna han observerat och kategoriserat så ger han förslag på en del ganska enkla grepp som göra att besökaren engageras mer i materialet och får större behållning av utställningen.

Mycket kortfattat så anser han att besökaren behöver få hjälp att orientera sig i utställningen; att se skogen trots alla träd vilket gör att de stannar längre på museet och i utställningen. Det åstadkommer han via så kallade "gateway objects", eller på svenska ingångsföremål, ingångar eller inkörsportar. De utvalda föremålen och text vid dem används för att få besökaren att fokusera, läsa information och att upptäcka andra föremål runtomkring. Uppskattningsvis behövs 10-12 sådana föremål.

FAKTARUTA OM INKÖRSSPORTAR, INGÅNGAR ELLER "GATEWAYS"

Andrew McIntyre är en av Storbritanniens ledande auktoriteter inom kulturmarknadsföring och publik utveckling. Han har jobbat med museifrågor i mer än tjugo år, numera på konsultbasis.

Han studerar, med olika metoder, besökare för att ta reda på hur man förbättrar upplevelsen och har tagit fram några av sektorns mest innovativa verktyg för dessa ändamål, lett banbrytande projekt och publicerat artiklar om hur konst- och kulturinstitutioner kan öka och bredda sin publik. Han har bl a varit anlitad av British museum, Victoria and Albert museum m fl och i Sverige bl a på Malmö museum.

Andrew McIntyre var anställd av ett museum i England när de byggde en stor permanent utställning. De hade förstås en idé om hur besökarna skulle uppleva den, men upptäckte att besökarna inte alls gjorde som de hade planerat. De läste inte skyltar, tittade på fel saker i fel ordning etc. Någonting var fel och för att förstå vad kontaktade Andrew andra museer för att förstå hur det kom sig att andras utställningar fungerade men inte deras. Istället upptäckte han att de andra misslyckats på samma sätt.

För att förstå museibesökarnas beteenden skuggade de besökare och kartlade deras rörelsemönster, hur länge de stannade, vad de tittade på, vad de läste och så vidare. De följde också med vissa besökare och ställde frågor om varför de tittade på vissa saker och inte på andra etc. samt om anledningen till besöket. De arbetade även med focusgrupper som fick svara på frågor som "Det här vill vi visa – hur får vi det att fungera bäst för er?"

Slutsatsen var att folk är ganska lika. Människor kommer till museer för att se på föremål inte för att läsa. Således går de direkt på det som lockar dem mest och stannar inte för att läsa stora texter. I verkligheten tittar besökaren på max 25% av föremålen och inte nödvändigtvis på de vi tycker är intressantast.

När de kommer in i ett rum får de syn på något föremål och går dit direkt. MacIntyre kallar sådana föremål gateways och genom att veta och välja ut vilka föremål som är gateways kan man styra besöket bättre.

En gateway kan vara ett föremål som sticker ut av sig själv men kan också få hjälp av belysning, display etc. så att folk går dit först. En gateway ska ha några eller alla av följande fyra egenskaper:

- Fungera som en intellektuell inkörsport in i en del av utställningen
- Ett viktigt föremål i samlingen
- I sig attraktiv och iögonfallande
- Ett berömt föremål som besökare har hört talas om.

Vid en gateway är det lämpligt att placera en text istället för borta vid ingången till rummet. Även andra föremål som är relaterade till Gateway placeras intill, med en uppmaning att jämföra föremål X med föremålen bredvid eller liknande.

MacIntyres idéer och förslag är mycket enkla att använda och lämpar sig mycket väl att användas på Radiomuseet. *Radiohistoriska föreningens* styrelse har valt att starta utvecklingen av museet genom att just ta sig an utställningen och förändra den enligt dessa idéer

I januari startar därför ett arbete, med mig som ideellt arbetande projektledare, där de områdesansvariga lämnar förslag på två föremål inom sitt område som skulle kunna lämpa sig som så kallad ingång eller gateway (inkörsportar) för sitt område av utställningen.

När dessa är valda så fortsätter arbetet med att ta fram inspirerande texter som dessutom leder besökaren vidare till andra föremål. Vi ska också forma hur de ska exponeras med podier, belysning och skyltar. Föreningen har sakkunskapen vad gäller föremålen, men vi kommer att behöva en del professionell hjälp med det övriga arbetet.

Mycket av arbetet i projektet kommer att göras ideellt men medel kommer att behövas för material och viss professionell hjälp. *Radiohistoriska föreningen* har en del medel till detta men kommer också att ansöka om stöd hos *Stiftelsen för forskning och utbildning inom radio- och teletekniken och dess historia*.

För att göra radiotekniken mer känd och radiomuseet intressantare för en bredare publik har jag även föreslagit styrelsen för *Radiohistoriska föreningen* tre andra åtgärder som kan genomföras i ett senare skede.

Skolprogrammet "Hands on radio"

Grupper och skolklasser behöver konkreta aktiviteter och upplevelser för att kunna ta till sig kunskap och få intresse för radio.

Det skulle kunna vara att, beroende på ålder:

- Bygga ihop en enkel mottagare utifrån moduler.
- Plocka sönder radioapparat för att sortera komponenter och känna igen
- Göra en radiosändning
- Spela in ett radioprogram i en radiostudio och lägga upp den på skolans hemsida
- Praktiskt specialarbete (finns redan för gymnasiet)

Några aktiviteter för skolklasser utvecklas och införs för grupper, bokade eller obokade, av elever i åldern 7-10, 11-15, 16--

Aktiviteterna skall vara så självinstruerande som möjligt och så enkelt utformade så att lärarna kan göra mycket av jobbet. Någon inspiratör och instruktör behövs säkert ändå. Lärarinstruktioner ska finnas på hemsidan så att lärarna kan förbereda besöket.

Vad är radio? - filmer

Alla, utom de mest invigda och intresserade, behöver en enkel beskrivning av hur radiokommunikation fungerar, om vågor, sändning och mottagning. Besökaren ska också få klart för sig att radion finns i dag – i dagens teknik. När man går bland alla apparater så är det lätt att tro att detta är en gammal teknik som inte används längre.

Vi kan göra en eller kanske två korta filmer där t ex Åke Johansson berättar, gärna i dialog med barn och ungdomar, om vad radio är och var det finns idag. Filmerna visas på hemsidan, som förberedelse för skolklassen, och som introduktion till besökaren på plats på museet. Entrén till museet kan behöva förändras en del för att visa filmerna och få besökaren att bättre förstå museets innehåll och betydelsen av radio.

Radion – en del av vårt liv

Radiotekniken började användas under början av 1900-talet och varit och är en del av våra liv och vår vardag på flera olika sätt. Besökarna kan få ett bredare perspektiv på radion än enbart det tekniska genom att få ta del av några miljöer som är knutna till radiotekniken och hur dessa påverkat/varit inblandade i våra liv. Flera av dessa miljöer finns redan på museet men kan utvecklas och kompletteras med några till. De bör också innehålla frågor och berättelser samt föremål som skapar igenkänning och reflektion. Vad gjorde man när inte TV eller radio fanns? Hur såg vardagsrummet ut då? Radioreparatören – finns den idag? Radiostudion – kan vem som helst sända hur som helst och vad som helst? I radiohytten – meddelande från familjen, inblickar i livet ombord och länken till omvärlden.

Kontaktinformation

Ann Strömberg

Projektledare

ann.stromberg@holmstrom.se

Tel 0707 884185

se.linkedin.com/in/annstromberg/

Åke Kjellin

Ordförande

akekjellin@hotmail.se

031 - 711 79 62, 0708 - 62 11 30

Vi behöver bli fler värdar på fredagarna

Kan Du tänka Dig att komma till Radiomuseet under fredagarna mellan klockan 12-15 och hjälpa Horst Vormbrock med att hålla Radiomuseet öppet då. Hör i så fall av Dig till mig. Ju fler som anmäler att de kan komma på fredagar ju mindre problem blir det ju om man inte kan komma någon fredag.

Horst Vormbrock Bild L. Lindskog

Lars Lindskog

lars@lalind.se

Kom nu på lördag och njut av

Blue Notes Swing Band med Lisbeth Kilander

Åtta musiker ur Gothia Big Band har tillsammans med Lisbeth Kilander bildat Blue Notes Swing Band som underhåller oss i Hugo Hammars sal på Radiomuseet.

Detta blir lördagen den 31 januari. Tiden är 12.30 – 14.30.

Välkomna!

Områdesmöte den 4 februari

Områdesmöte kommer att hållas i Hugo Hammars sal på Radiomuseet onsdagen den 4 februari klockan 18.00. Vid områdesmötet diskuteras praktiska frågor kring driften och utvecklingen av Radiomuseet. Alla medlemmar hälsas hjärtligt välkomna att delta.

Att parkera utanför Radiomuseet

Göteborgs Stads Parkeringsbolag har numera övertagit ansvaret för parkeringsplatserna kring Radiomuseet. Man har gjort vissa förändringar för att ge utökad service enligt meddelandet nedan:

Förbättringar gällande parkeringsverksamheten på Norra Älvstranden

För snabbare och säkrare betalning av parkering via biljettautomat har Parkeringsbolaget uppgraderat bland annat programvaran och kortläsaren på samtliga biljettautomater på Norra Älvstranden och tjänsten Telefonparkering har införts, vilket gör det enklare och snabbare att betala. Genom att använda Telefonparkering betalar du bara för din exakta parkeringstid och betalning sker genom ett telefonsamtal eller via appen "Parkering Göteborg" (Android och iPhone). För att använda sig av tjänsten behöver du först registrera sig på www.dinparkering.se. Fr.o.m. den 26 januari kommer Telefonparkering att kunna användas på samtliga ytor. För mer information om parkeringsverksamheten på Norra Älvstranden, besök www.p-bolaget.goteborg.se/alvstranden eller ring 031-774 37 00.

Kallelse till årsmöte den 21 mars

Medlemmarna i Radiohistoriska Föreningen i Västsverige kallas till årsmöte lördagen den 21 mars klockan 12.00 i Hugo Hammars sal på Radiomuseet.

Valberedningen för Radiohistoriska föreningen i Västsverige

Om Du vill arbeta i styrelsen eller har förslag på någon som bör tillfrågas om styrelsepost – hör av Dig till någon i valberedningen så snart som möjligt.

Vid nästa årsmöte den 21 mars 2015 är 4 styrelseposter lediga för nyval alternativt omval. Två poster som ersättare till styrelsen skall också väljas för en period av ett år. Dessutom skall 2 revisorer och en revisorsuppleant väljas på ett år.

Lennart Nilsson (sammankallande) tel. 0300-623 73 email: odenback@telia.com

Lars Quiding tel. 031-82 90 31, 073 064 77 48 email: lars.quiding@bredband.net

Jan Sundberg tel. 031-29 96 64 email: jan.hg.sundberg@telia.com

KARL G. ELIASSON
Konsulterande Elektroteknisk Ingeniörsbyrå
Elektrotekniskt Laboratorium

VALLGATAN 8
 GÖTEBORG

Telegramadress: ELEKTROKONTROLL
 Telefoner: 85 50, 86 23, 86 04, 86 39

Utarbetar förslag till radioanläggningar för telefonering och telegrafering samt ombesörjer erforderliga koncessionsansökningar. Utöver kontrollantkap samt verkställer besiktningar å radioanläggningar.

Undersöker i laboratoriet sändare- och emottagareapparater, sändare, emottagare o. förstärkare-rör etc.

Inskannade årsböcker

Årsböckerna från föreningen första år är nu inskannade

Alla nummer av Nyheter från Radiomuseet och Audionen och har sedan länge funnits tillgängliga i PDF-format för medlemmar på den interna medlemsidan. Nu finns även de årsböcker, som gavs ut innan man år 1994 började med Audionen, tillgängliga i PDF-format. De återfinns nedanför Audionen på medlemsidan.

Några artiklar från den första årsskriften återkommer i nästa nummer av Audionen och vi planerar att återkomma med fler artiklar från årsskrifterna och äldre nummer av Audionen i kommande nummer.

Viktor Ohlsson

viktor.ohlsson@von.pp.se

Sveriges radio 90 år

Christian Stöberg sänder två länkar till program kring Sveriges Radios firande. Födelsedagen var faktiskt den första januari eftersom det var den dagen som Radiotjänst som Sveriges Radio hette då gjorde sin första utsändning. De lokala radiobolagen upphörde inte helt för detta utan kom att göra radioprogram som ingick i riksprogrammet och reläades över hela landet. År 2000 då SVT fyllde 75 år sammanställdes en mycket fin dokumentär om Radiotjänsts historia som du hittar via denna länk:

<http://www.oppetarkiv.se/video/2554165/radiohistoria>

SR P4 firade 90 års jubileum på sitt eget sätt genom detta minnesprogram från den 1 januari 2015 som du hittar på länken:

<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/480337?programid=3765>

Debattforum

Så skildras radions historia i P4

Den bifogade länken från P4 är intressant att lyssna till som äldre radiolyssnare. Den ger besked om hur man på P4 ser på radions utveckling genom åren. I programmet betonades skiljelinjen mellan programupplägget från melodiradions start 1961 och hur det var under tiden innan dess då man bara hade riksprogrammet som 1955 kompletterades med P2,

Enligt minnesprogrammet i P4 blev det år 1961 "plötsligt musik i radion". Före dess var det bara mest "klassisk musik och lite annat" som två av de intervjuade uttryckte sig. Vi som själva var radiolyssnare på 1950-talet håller troligen inte med. Lite annat var t.ex. gammal och modern dansmusik, folkmusik, schlager dvs ganska mycket annat. Radiotjänst skiljde ofta på talprogram och musikprogram. Saknade radiolyssnaren musik på radion ställde man ofta in på utlandet. Dåtidens radioapparater var väl anpassade för detta. Otroligt många fann vad man sökte på exempelvis Radio Luxemburg och även vi som gillade klassisk musik fann nästan alltid något hörvärt på kvällarna. En hastig blick på programmet en vanlig vardag på 1950-talet visade på att tiden för musikinslagen under dagen klart översteg den för talade program som t.ex. teater, föredrag, nyheter

Skillnaden då mot nu är att före P3 så var tiden för sändningstiden begränsad. Efter att P3 och P4 byggts ut verkar den tillgängliga sändningstiden vara helt oändlig. Ett gott exempel på detta är just detta, en timme långa minnesprogram i P4. Det var skapat för att ge underhållning och inte för att ge information om radions historia. Man gör sig lustig över Sven Jerring vilket knappast kändes seriöst. Men det var väl inte heller meningen. För uttröttade lyssnare spelar man ju bara en låt så rinner några minuter iväg utan krav på tankeinsatser från vare sig lyssnare eller programledare. Så skönt!

Jag hoppas att Sveriges Radions fortsatta jubileumsfirande kommer att innehålla mer information om radions enorma betydelse och insatser i kulturens och folkbildningens tjänst. Säkert är att starten av rundradion i Sverige på tjugotalet innebar en långt större förändring för allmänheten än melodiradions tillkomst 1961.

Lars Lindskog
lars@lalind.se

*Se artikeln i NfR nr 29 om "det nya dubbelprogrammet"

Äldre TV-testbilder visas på Radiomuseet

Christian Stödberg har sammanställt en DVD med äldre TV-pausbilder och nyhetsinslag från Europa. Bland inslagen kan man se en nyhetssändning och väderrapport från Aktuelle Kamera i DDR.

DAB i Danmark

I Radioten december 2014 läser vi följande

Bild: Finn Nesgaard

Ordföranden för Radiohistorisk förening i Ringsted Bjarne S. Nielsen Har skrivit ett öppet brev till den danske kulturministern och Folketingets Medieutskott samt till en rad tidningar. Branschtidningen BRF vill dock inte publicera artikeln som är emot deras synpunkter.

Här är Bjarnes artikel fritt översatt och redigerad:

Danmarks Radio DR får gå över till DAB-sändningar och helt lägga ned FM-nätet år 2018 om man lyckas få 50% av lyssnarna att gå över till att lyssna på DAB. Detta har politikerna beslutat. Men samtidigt har DR rätt att minska utbudet på FM-bandet successivt redan nu.

För att lura över lyssnarna till DAB använder sig DR av tekniken att sluta att sända ut de populäraste Radioprogrammen över FM-nätet men låter samtidigt programmen dyka upp i DAB-radion. Avvecklingen sker gradvis och startade med **P2 Klassisk, Danmarksemester** och **Giro 413** .

Med denna utpekade salami-metod plockar man bort de mest attraktiva programmen från FM-bandet och som genom ett trollslag återuppstår dessa i DR:s digitala sändarnät DAB och ökar lyssnarantalet där.

Skälet är att DR vill lägga ned FM-radion och till varje pris tvinga över lyssnarna till DAB innan det är för sent. Tyvärr är saken den att DAB som digitalt system är över 20 år gammalt och redan hopplöst föråldrat och aldrig kommer att fungera lika säkert som FM utan mångmiljoninvesteringar.

Experter har påpekat att DAB-systemet:

- 1. Ger väsentligt mycket sämre täckning och kräver många fler sändare än det nuvarande FM-nätet.
- 2. Kräver ett utbyte av i stort sett samtliga bilradioapparater och miljontals radioapparater i hemmen.
- 3. Inte uppfyller täckningskraven för den civila beredskapen i katastrofsituationer.

Den enda fördelen med DAB är att det teoretiskt ger plats för flera kanaler än på FM. Men behovet av detta är för länge sedan täckt med hjälp av internet och mobiltelefoner.

Bjarne S. Nielsen
Utbildningsledare i radioteknik, Glumsø

Operation Stella Polaris

Läs denna intressanta artikel om operationen Stella Polaris i Finland under september 1944 som publiceras i **Audionen 2015 nr1**, som kommer ut i februari,

För att inte alla hemliga dokument och radioutrustningar skulle hamna i tyskarnas och ryssarnas händer drogs en mycket hemlig operation igång i Närpes Finland.

Ca: 750 personer och lådor med hemliga dokument och radioutrustningar, lastades ombord på fyra mindre fartyg, med destination Härnösand och Gävle.

Risken var stor att fartygen hade kunnat bli uppbringade eller sänkta av U-båtar som smög omkring i Bottenhavet under denna kaotiska tid när tyska trupper flydde undan ryssarna under slutfasen av andra världskriget.

Här är några bilder från operationen.

Lövsta soptipp 1960, bränning av hemliga dokument.

Lövsta soptipp, lådorna dumpas i brännugnen.

National NC100X, mottagaren som användes av den finska signalspaningen.

Finsk transportabel signalspaningsbuss, som inköpts från Sverige.

Bertil Bengtsson

sm6aal@tele2.se

Julaftonssändningen från Grimeton!

Rapporter har kommit ifrån inte mindre än 28 länder. Bland dessa även flera från länder utanför Europa som Australien, USA och Canada. Det är rent rörande att läsa med vilken tacksamhet många lyssnare ute i världen rapporterar om denna utsändning.

Våra vänner i Grimeton gör en ovärderlig insats när de håller igång "the old lady"

Reports from:

<u>Country</u>	<u>Reports</u>	<u>Unheard</u>
Australia	1	1
Austria	6	-
Belgium	11	2
Canada	3	1
Czech Rep.	13	-
Denmark	7	1
Finland	2	-
France	7	-
Germany	160	11
Great Britain	24	1
Greece	3	-
Hungary	1	
Ireland	2	-
Italy	24	-
Lithuania	1	-
Luxembourg	1	-
Malta	2	-
Netherland	22	2
Norway	1	-
Poland	6	-
Russia	1	-
Slovakia.	3	-
Slovenia	3	-
Spain	3	-
Sweden	34	-
Switzerland	7	1
Ukarine	1	
USA	8	2
<u>TOTAL</u>	<u>357</u>	<u>22</u>

Läs kommentarerna i bifogad fil:

Preliminary Summary Report on transmission 2014-12-24

<http://alexander.n.se/wp-content/uploads/2015/01/SAQ-PREL.-REPORT-CHRISTMAS-EVE-2014.doc>

Vi gratulerar Birger Andersson

Lördagen den 10 januari fyllde vår trojänare Birger Andersson 90 år. Birger är telegrafist och har arbetat både som telegrafist ombord på fartyg samt i flyget. Birger blev aktiv i samband med pensioneringen 1990 och började arbeta aktivt på Radiomuseet i samband med att Göteborgs Industrimuseum lades ned och våra samlingar flyttades till Lindholmen. På Radiomuseet arbetade Birger som intendent och lotsade oss nybörjare rätt och såg till att lokalerna hölls öppna. Birger tog initiativ till matlagning och lunchservering på onsdagarna samt gjorde våfflor till oss på fredagarna. Till allt detta kom att Birger och hans son Lars stod för de jättegoda smörgåsarna i samband med våra kvartalsmöten.

Jubilaren uppvaktad av Lennart Nilsson och Lars Lindskog bakom kameran

Antennkursen på Radiomuseet

När vi gick kurs på Radiomuseet för ett år sedan för att få amatörradiocertifikat, så sa vår lärare att den svagaste länken i ett amatörradiosystem alltid är antennen. Många kostar på sig radioutrustning för tiotusentals kronor, men antennen är en "tråd ut genom fönstret". För den som har ambitioner att lära sig mer om antenner så visar det sig att ämnet är både svårt och oöverskådligt. Man känner snart att man behöver en kunnig guide i antennernas snåriga skog.

Därför är det glädjande att kunna meddela att den 14-15 mars så kommer det en synnerligen kompetent antennguide till Radiomuseet. Han heter Per Wallander och har jobbat med antenner i större delen av sitt yrkesverksamma liv, se hans CV nedan. Kursen är öppen för alla, både radioamatörer, DXare och teknikintresserade. Vi välkomnar både medlemmar i Radiohistoriska Föreningen/Radiomuseet och icke medlemmar (Det kanske är på tiden att du blir medlem!) Anmälan görs till kurser@radiomuseet.se. Kursavgiften är 500 kronor för medlemmar och 600 för icke medlemmar.

Kursen kommer i korthet att handla om:

1. Pendeln, laddningar, resonans, Hertz, Popov och Marconi
2. När bildas strålning? Hur förhindrar vi strålning? Skärmning
3. Vad händer på kabeln? Framåtgående och reflekterad effekt
4. Vandringsvågantennen, Rombantennen, Halvvågsantennen, elektrisk dipol, magnetisk dipol, Sändarantennens storlek, Mottagarantennens storlek
5. Andra antennlängder, antennavstämning-/antennanpassningsenhet, Markens inverkan, Stavantenn, Paraplyantenn, Vågutbredning
6. Bredbandsantenn, Bredbandig dipol, Ryssja, Skivkonantenn
7. Dipoler för flera frekvenser, LP-antennen
8. Riktantenn, Stackade dipoler, Reflektor, Yagi-antennen, LP-antennen
9. Signalens utbredningsdämpning, signalens mottagning, mottagningsarea, mottagarantennens egenskaper
10. Aktiv antenn, aktiv riktantenn
11. Kommunikationsproblem vid digital radio, skydd mot vågutbredningsstörningar, CDMA-tekniken.

Nedan kommer en presentation av vår kursledare:

Per Wallander, SM0MAN, ex SM6DLL, är född och uppvuxen i Göteborg (GSA). Efter studier på Chalmers (ETA) flyttade han 1967 till Stockholm, Televerkets radiobyrå, och var under några år teknisk sekreterare i SSA, där han tryckte på och fick igenom det svåra A-teknikprovet men i gengäld den höga effektgränsen (andra länder hade 10 W), när T-certifikatet infördes.

Som bisyssla på televerket fick han 1975 ansvaret för utformningen av de tekniska proven för amatörradiocertifikat och upptäckte efter ett tag att eleverna ofta svarade fel inte på grund av kunskapsbrist utan för att de inte förstod frågan. De behövde misslyckas en gång för att klara provet.

Detta ledde till att han 1981 efter att ha slutat på Televerket tog fram en lärobok som med omarbetningar hängt med under alla år. För några år sedan överläts materialet till SSA och vissa delar finns säkert fortfarande kvar i dagens kursmaterial.

År 1977 var han som antennexpert på Televerket med om att utforma en tvådagars antennkurs vid STF Ingenjörutbildning, där han sedan medverkade som föreläsare i över 20 år.

År 1981 när han slutat på Televerket för att stanna hemma och passa sina tre barn utvecklade han en tvådagars antennkurs för sändaramatörer som han under flera år höll under helgerna runt om i Sverige.

Han startade konsultbolaget PERANT Per Wallander Antenn AB och har hållit och håller fortfarande företagsinterna kurser om antenner och digital radio.

Åren 1987 – 1997 var han anställd i Televerket/Telia och 1997 – 2007 ansvarade han för kurserna i telekommunikation och mobil kommunikation vid KTH högskoleingenjörutbildning i Haninge. Han har även tagit fram läroböckerna "Den första boken om digital radio", "17 lektioner i telekommunikation" och "GSM-boken", se www.perant.se

Välkommen att anmäla dig till Radiomuseets kurs Praktisk Antennkunskap.

Bo Sörensson
kursansvarig

Försäljning av komponenter varje onsdag e.m.

Bo Carlsson, som är ansvarig för komponentförsäljningen på Radiomuseet kommer att finnas tillgänglig under onsdag eftermiddag varje vecka för kunder som vill gå in i komponentförrådet och själva se vad som finns där. Andra tider kommer förrådet bara att kunna öppnas om det finns funktionärer som har tid att vara med.

Öppna allmänna guidningar på Radiomuseet

De öppna guidningarna på tisdagar klockan 14-15 fortsätter under våren 2015 fram till och med den 9 juni. Inbjudningar till dessa guidningar görs både via GP/Guiden samt via facebook och Radiomuseets hemsida.

Nyheter från Radiomuseet

Deadline för marsnumret nr 74 är måndagen den 23 februari 2015.

Välkomna med bilder, kommentarer och inlägg till Nyheter från Radiomuseet!

Vidarebefordra gärna Nyheter från Radiomuseet till vänner och bekanta, även till dem som bor långt borta.

Lars Lindskog

lars@lalind.se

Kalender

- Blue Notes Swing Band spelar lördagen den 31 januari 12.30 – 14.30
- Områdesmöte onsdagen den 4 februari 18.00
- Antennkurs helgen den 14-15 mars
- Årsmöte lördagen den 21 mars
- Kvartalsmöte lördagen den 9 maj 12.00
- Kvartalsmöte lördagen den 12 september 12.00
- Kvartalsmöte lördagen den 28 november 12.00

Facebook

Jeanette Nilsson och Matts Brunnegård är våra två mycket aktiva redaktörer för Radiomuseets faceboksida. Deras inlägg kommer nu även direkt in på Radiomuseets hemsida och kan därigenom nå ändå fler läsare.

Adressen är som vanligt:

<http://www.facebook.com/home.php?#/pages/Goteborg-Sweden/Radiomuseet/136495834874?ref=ts>

Jeanette och Matts kan vi nå här:

Jeanette Nilsson

jeanette62373@hotmail.com

Matts Brunnegård

gjutaren26@gmail.com

Audionen

Audionen nr 1 som distribueras under februari till läsarna via e-post i pdf-format på samma sätt som Nyheter från Radiomuseet till samtliga medlemmar som inte speciellt begärt att få Audionen i pappersformat. Detta kan man göra genom att sända ett meddelande till info@radiomuseet.se De medlemmar som saknar e-postadress får automatiskt Audionen i pappersformat hem till sin brevlåda.

Deadline för nr 1 / 2015 är 2 februari.

Material till nästa nr av Audionen skall vara mig tillhanda den 2 februari 2015 för att jag skall ha tid att redigera det.

Tänk på att för att få bästa resultat så behöver bilderna vara ca 1-2 MB och i tif-format. Skannar du bilder så bör upplösningen vara på 300 ppi eller där omkring. Notiser i form av en bild med en bra bildtext är värdefulla att få som utfyllnad.

Sven Persson

audionen@radiomuseet.se

Telefon: 0705-83 78 06

Kloka ord

Bild ur tidskriften RADIO utgiven av Albert Bonniers Förlag, Stockholm Nr 3 / 1923

Under 2015 tänker vi satsa på just denna unga generation

**Många hälsningar från
Radiohistoriska Föreningen i Västsverige**

Lars Lindskog
Redaktör
lars@lalind.se

Viktor Ohlsson
Webbmaster
viktor.ohlsson@von.pp.se

